EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 19.6.2024.
COM(2024) 597 final

Preporuka za

ODLUKU VIJEĆA

kojom se utvrđuje da Rumunjska nije poduzela djelotvorne mjere u skladu s Preporukom Vijeća od 18. lipnja 2021.

Preporuka za

ODLUKU VIJEĆA

kojom se utvrđuje da Rumunjska nije poduzela djelotvorne mjere u skladu s Preporukom Vijeća od 18. lipnja 2021.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 126. stavak 8.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

budući da:

(1) U skladu s člankom 126. Ugovora države članice dužne su izbjegavati prekomjerni državni deficit.

(2) Pakt o stabilnosti i rastu temelji se na cilju zdravih državnih financija kao sredstvu jačanja uvjeta za stabilnost cijena i snažan održivi rast koji dovodi do otvaranja novih radnih mjesta. Pakt o stabilnosti i rastu uključuje Uredbu Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita,[1] koja je donesena radi poticanja brzog smanjenja deficita opće države.

(3) Vijeće je 3. travnja 2020., na temelju preporuke Komisije, donijelo Odluku (EU) 2020/509 na temelju članka 126. stavka 6. UFEU-a o postojanju stanja prekomjernog deficita u Rumunjskoj zbog planirane neusklađenosti u 2019. s kriterijem deficita iz UFEU-a i izdalo preporuku u skladu s člankom 126. stavkom 7. UFEU-a u cilju okončanja stanja prekomjernog deficita opće države najkasnije do 2022. S obzirom na znatno smanjenje gospodarske aktivnosti povezano s pandemijom bolesti COVID-19, Vijeće je 18. lipnja 2021. donijelo revidiranu Preporuku Rumunjskoj[2] na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a.

(4) Vijeće je 18. lipnja 2021. Rumunjskoj preporučilo da stanje prekomjernog deficita okonča najkasnije do 2024. Konkretno, Vijeće je u Preporuci od 18. lipnja 2021. na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a preporučilo Rumunjskoj da smanji svoj ukupni deficit na 8,0 % BDP-a u 2021., 6,2 % BDP-a u 2022., 4,4 % BDP-a u 2023. i 2,9 % BDP-a u 2024. To je bilo u skladu sa stopom nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda od 3,4 % u 2021., 1,3 % u 2022., 0,9 % u 2023. i 0,0 % u 2024. To je odgovaralo godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,7 % BDP-a u 2021., 1,8 % BDP-a u 2022., 1,7 % BDP-a u 2023. i 1,5 % BDP-a u 2024. U Preporuci se nadalje navodi da bi Rumunjska trebala u potpunosti provesti mjere koje su već donesene za 2021. te utvrditi i provesti dodatne mjere potrebne za smanjenje prekomjernog deficita do 2024. Svi neočekivani dobici trebali su se iskoristiti za smanjenje deficita opće države. Vijeće je u Preporuci utvrdilo 15. listopada 2021. kao rok do kojeg

[1] Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 209, 2.8.1997., str. 6.).

[2] Svi dokumenti koji se odnose na postupak u slučaju prekomjernog deficita za Rumunjsku dostupni su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/ongoing-excessive-deficit-procedures/romania_hr

Rumunjska mora poduzeti djelotvorne mjere i, u skladu s člankom 3. stavkom 4.a Uredbe (EZ) br. 1467/97, barem svakih šest mjeseci izvijestiti o napretku u provedbi Preporuke do smanjenja prekomjernog deficita.

(5) Komisija je 24. studenoga 2021. zaključila da je Rumunjska poduzela djelotvorne mjere kao odgovor na Preporuku od 18. lipnja 2021. na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a te je smatrala da u tom trenutku nisu potrebni dodatni koraci u postupku u slučaju prekomjernog deficita. Od tada je ocijenjeno da je Rumunjska ispunila Preporuku od 18. lipnja 2021. na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a jer su u 2021. i 2022. ostvareni odgovarajući ciljevi ukupnog deficita. Prema podacima o proračunskom ishodu koje je potvrdio Eurostat, deficit opće države u Rumunjskoj smanjio se sa 7,2 % BDP-a u 2021. na 6,3 % BDP-a u 2022. Početna procjena za 2022. (priopćena i potvrđena u kontekstu proljetne obavijesti o postupku u slučaju prekomjernog deficita za 2023.) iznosila je 6,2 % BDP-a, što je u skladu s ciljem ukupnog deficita koji je preporučilo Vijeće. Stoga je postupak u slučaju prekomjernog deficita ostao u mirovanju. Međutim, strukturni deficit smanjio se za 1,2 postotna boda BDP-a u 2021. i 0,4 postotna boda BDP-a u 2022., u usporedbi s preporučenim prilagodbama od 0,7 postotnih bodova BDP-a odnosno 1,8 postotnih bodova BDP-a. Prema tome, kumulativna strukturna prilagodba u razdoblju 2021. – 2022. bila je ispod preporučene. Nadalje, rast neto primarnih rashoda dosegnuo je 7,4 % u 2021. i 15,0 % u 2021., što je znatno iznad ciljeva utvrđenih u Preporuci Vijeća.

(6) Od donošenja Preporuke Vijeća od 18. lipnja 2021. gospodarski rezultati Rumunjske uglavnom su u skladu s prognozama Komisije. U razdoblju 2021. – 2023. rast realnog BDP-a uglavnom je bio u skladu s predviđanjima iz radnog dokumenta službi Komisije od 2. lipnja 2021., unatoč makroekonomskim šokovima koji su se u međuvremenu dogodili (posebno zbog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine i energetskog šoka koji je uslijedio). Procjenjuje se da je proizvodni jaz u 2023. bio manje negativan od predviđanja iz lipnja 2021. Nadalje, rast državnih prihoda bio je mnogo brži od predviđenog, uglavnom zbog visoke inflacije, ali i zbog učinka strukture rasta realnog BDP-a u kojem znatan dio čine porezni prihodi. Općenito, makroekonomska kretanja ne mogu opravdati znatno lošije fiskalne rezultate u odnosu na Preporuku Vijeća iz lipnja 2021., iako je izgledno da bi rast BDP-a bio niži uz znatno strožu fiskalnu politiku.

(7) Nova ocjena djelovanja koje je Rumunjska poduzela radi ispravljanja prekomjernog deficita do 2024. kao odgovor na Preporuku Vijeća od 18. lipnja 2021. upućuje na sljedeće zaključke:

– Na temelju podataka o proračunskom ishodu koje je dostavila Rumunjska i koje je potvrdio Eurostat, deficit opće države u Rumunjskoj povećao se na 6,6 % BDP-a u 2023., što je znatno više od stope od 4,4 % BDP-a koju je preporučilo Vijeće i koju je Rumunjska najavila u Programu konvergencije 2023. Glavni razlog za to odstupanje bio je nastavak rasta državnih rashoda po vrlo visokoj stopi, uglavnom zbog socijalnih transfera, plaćanja kamata, rashoda za robu i usluge te kapitalne potrošnje. Na ukupni deficit za 2023. utjecalo je i statističko bilježenje isplate povećanja plaća u javnom sektoru (0,5 % BDP-a) nakon sudskih odluka.

– Fiskalni napor u 2023. bio je mnogo manji od onog koji je preporučilo Vijeće. Strukturni saldo Rumunjske ostao je uglavnom nepromijenjen u 2023. (pogoršao se za 0,1 % BDP-a), što je znatno ispod cilja poboljšanja od 1,7 % BDP-a koji je preporučilo Vijeće. Rast neto primarnih rashoda (prilagođen za mjere fiskalne

politike na prihodovnoj strani) bio je znatno veći od preporučenog u 2023. i iznosio je gotovo 12 % u odnosu na cilj od 0,9 % koji je preporučilo Vijeće.

– Snažan rast realnog i nominalnog BDP-a 2022. i 2023. doveo je do vrlo velikog povećanje državnih prihoda (20,8 % u 2022. i 14,2 % u 2023.), što je mnogo više nego što je bilo predviđeno u trenutku donošenja Preporuke Vijeća u lipnju 2021. Međutim, u obje je godine većina neočekivanih prihoda na prihodovnoj strani iskorištena za financiranje dodatne potrošnje umjesto za smanjenje proračunskog deficita.

– U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se da će se deficit opće države u 2024. povećati na 6,9 % BDP-a. Predviđa se da će krajem 2024. doći do povećanja udjela duga opće države u BDP-u s 48,8 % (u 2023.) na 50,9 %. Kao i prethodnih godina, predviđeno povećanje deficita opće države u 2024. odraz je velikog rasta tekućih državnih rashoda. Predviđa se znatno povećanje rashoda za plaće u javnom sektoru, što odražava nedavna diskrecijska povećanja plaća u obrazovnom, zdravstvenom i obrambenom sektoru. Ponovni izračun mirovina u kontekstu mirovinske reforme donijet će kratkoročne troškove 2024. i 2025., no reformom će se srednjoročno i dugoročno ostvariti velike uštede, pod pretpostavkom da se reforma u potpunosti provede.

– Očekuje se da će rast državnih prihoda u 2024. premašiti rast nominalnog BDP-a, što odražava napore za poboljšanje naplate poreza digitalizacijom poreznog sustava i učinak paketa mjera koje utječu na povećanje prihoda donesenog u jesen 2023., za koji se očekuje da će povećati državne prihode za oko 1 % BDP-a. Paket se uglavnom sastoji od povećanja poreza na dobit, posebno za mikropoduzeća, povećanja oporezivanja pojedinaca, koje proizlazi iz djelomičnog ukidanja povlaštenih poreznih olakšica u građevinskom i poljoprivrednom sektoru, ukidanja sniženih stopa PDV-a za određenu robu i usluge, povećanja trošarina i posebnog poreza na promet banaka i multinacionalnih poduzeća.

(8) To dovodi do zaključka da je odgovor Rumunjske na Preporuku Vijeća od 18. lipnja 2021. bio nedostatan. Rumunjska nije ostvarila cilj ukupnog deficita u 2023. i predviđa se da neće okončati svoj prekomjerni deficit do 2024. Fiskalni napor znatno je manji od onoga što je preporučilo Vijeće, a neto primarni rashodi rasli su mnogo brže nego što je preporučeno.

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Rumunjska nije poduzela djelotvorne mjere kao odgovor na Preporuku Vijeća od 18. lipnja 2021.

Članak 2.

Ova odluka upućena je Rumunjskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik